

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG LEGFELSŐBB BÍRÓSÁGA

Bfv.II.917/2009/5.szám

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG NEVÉBEN!

A Magyar Köztársaság Legfelsőbb Bírósága Budapesten, a 2010. év február hó 11. napján tartott nyilvános ülésen meghozta a következő

v é g z é s t :

A segítségnyújtás elmulasztásának büntette miatt indított bűnügyben az **I. r.** terhelt védője által benyújtott felülvizsgálati indítványt elbírálv a Szombathelyi Városi Bíróság 8.B.552/2008/13. számú ítéletét és a Vas Megyei Bíróság 3.Bf.128/2009/8. számú végzését az **I. r.** terhelt tekintetében hatályában fenntartja.

A végzés ellen fellebbezésnek és felülvizsgálatnak nincs helye, s ebben az ügyben sem az indítvány előterjesztője, sem azonos tartalommal más jogosult újabb felülvizsgálati indítványt nem nyújthat be.

I n d o k o l á s

I. A Szombathelyi Városi Bíróság a 2009. február hó 5. napján kihirdetett 8.B.552/2008/13. számú ítéletével az **I. r.** terheltet bűnösnek mondta ki segítségnyújtás elmulasztásának büntetében [Btk. 172. § (1) és (3) bek. II. fordulata]. Ezért őt 250 napi tétel (300 forint egynapi tétel összegű), összesen 75.000 forint pénzbüntetésre ítélte.

A megállapított tényállás lényege szerint az 1955-ben született **I. r.** terhelt 1993. február 19. napja óta rendelkezik fegyvertartási engedéllyel. Sportvadász és 1995. óta a K. Vadásztársaság tagja, büntetlen.

Az I. r. terhelteknek, mint az S. Kft. képviselőjének 2005. április 11. napjával a Erdészeti Rt. Igazgatósága engedélyezte, hogy a gazdasági társaság használatában lévő 104 hektár nagyságú bekerített vetésterületen vadkár elhárító vadászatot folytasson.

2005. június 14-én 20 óra körül az I. r. terhelte, II. r. terhelte és S. F. társaságában az I. r. terhelte tulajdonában lévő gépkocsival a fenti vetésterületre mentek vadászat céljából. A vadászat végeztével az I. község melletti erdőrészt összekötő kavicsos bekötőúton, az ún. dűlőn haladtak a járművel. A bekötőutat keresztező nyiladéknál az úton vaddisznókat láttak átfutni. Az észlelést követően az I. r. terhelte a gépjárművel megállt, mert S. F. vaddisznót kívánt elejteni. S. F. a járműből kiszállt és magához vette a golyós vadászfegyverét. A nyiladék szélén megállva fegyverlámpával bevilágított a nyiladékba és - 21 óra 57 perckor - egy lövést adott le az általa vaddisznónak vélt alakra.

A lövés leadását követően S. F. visszaszállt a gépjármű jobb első ülésére és behajtottak a nyiladékba. Mintegy 40 méter megtétele után a terheltek, valamint S. F. (elítélt) kiszálltak a gépjárműből. Akkor és ott az I. r. terhelte észlelte először - a sértett lábait meglátva -, hogy a lövés embert talált. S. F. ugyanis a célzott lövéssel a sértettet találta el. Az I. r. terhelte ekkor felelősségre vonva közölte S. F.-vel, hogy a lövés embert talált. Addigra már S. F. is meglátta a fekvő sértett lábát, és közölte társaival, hogy „Tegyétek, amit tennetek kell!”. Ezután mindhárman visszaültek a gépjárműbe és I. r. terhelte a nyiladékból kitolatott anélkül, hogy a sértett sérülését megvizsgálták, és őt elsősegélyben részesítették volna.

A nyiladékból kitolatva a kavicsos úton leparkoltak, cigarettára gyújtottak. Orvosi segítséget nem kértek, a rendőrséget nem értesítették, és ezt követően sem győződtek meg arról, hogy a sértettnek milyen sérülései vannak.

A lövés a sértett jobb oldali halántékcsontját találta el, amelynek következtében a helyszínen elhalálozott. A sértett koponya- és fejsérülései alapján - a laikus számára is - egyértelműen megállapítható volt, hogy életének a megmentésére nincsen reális lehetőség.

Az I. r. terhelte csak 22 óra 29 perckor telefonált az Erdészeti Rt. Igazgatósága hivatásos vadászának, akivel csak annyit közölt, hogy „nagy baj történt”. A terheltek a hivatásos vadással csak a megérkezésekor, azaz 23 órakor közölték, hogy a S. F. által leadott lövés embert talált. Ezt követően a hivatásos vadász a terhelteket és S. F.-et kikérdezte, majd a sértetthez ment. Észlelte a sérülését, valamint hogy elhalálozott, és ezután értesítette a rendőrséget.

Az I. r. terhelt a cselekményével megszegte a vadvédelemről, a vadgazdálkodásról, valamint a vadászatról szóló 1996. évi LV. törvény végrehajtásáról szóló 79/2004. (V.4.) FVM rendelet 74. §-ának (2) bekezdésében foglalt rendelkezést. Aszerint személyi sérülés esetén a sérültet azonnal elsősegélyben kell részesíteni, és haladéktalanul gondoskodni kell orvosi ellátásáról. A vadászlőfegyverrel okozott személyi sérülés esetén elsősegélyt kell nyújtani, és a helyszínt biztosítani kell.

Az I. r. terhelt e jogszabály hatálya alatt állt, ezért azzal a magatartásával, hogy a sértett sérüléseiről meg sem győződött, az orvosi ellátásáról mentő hívásával nem gondoskodott, megszegte a jogszabály idézett rendelkezéseit.

A Szombathelyi Városi Bíróság a B.50/2006/43. számú, illetve a Vas Megyei Bíróság, mint másodfokú bíróság a Bf.148/2007/12. számú, 2007. november 16. napján jogerőre emelkedett ítéletével S. F. terheltet 1 rb. halált okozó foglalkozás körében elkövetett gondatlan veszélyeztetés vétsége, és 1 rb. a segítségnyújtás elmulasztásának a veszélyhelyzetet előidéző és a segítségnyújtás egyébként is köteles személy által elkövetett bűntette miatt 2 év 8 hónap börtönre, mellékbüntetésül 3 év közügyektől eltiltásra és 7 év fegyverviseléssel járó vadászati tevékenységtől eltiltásra ítélte.

A bíróság a bizonyítékok értékelése körében (ítélet 8. oldal, 1. bek.) tényként rögzítette, az I. és a II. r. terhelt nem győződött meg arról, hogy a sértettnek milyen sérülése van, hogy egyáltalán él-e még, és ehhez képest mintegy fél órán keresztül semmit sem tettek annak érdekében, hogy részére segítséget nyújtsanak. Ezt követően is csupán a hivatásos vadász értesítésére került sor, akivel a telefonon nem közölték konkrétan, hogy mi történt. Az I. r. terhelt csak a helyszínen mondta el neki, hogy S. F. embert talált el. Ezt követően a hivatásos vadász nézte meg egyedül lámpával a sértettet, és ő tudta ekkor őt azonosítani.

Az elsőfokú bíróság mindezek alapján az I. r. terhelt cselekményét 1 rb. a Btk. 172. §-ának (1) bekezdésében meghatározott, a (3) bekezdésének II. fordulata szerint minősülő és büntetendő segítségnyújtás elmulasztásának a segítségnyújtásra egyébként is köteles személy által elkövetett bűntettének minősítette.

Az I. r. terhelt és védője által a bűnösség téves megállapítása miatt, felmentés érdekében bejelentett fellebbezés folytán másodfokon eljáró Vas Megyei Bíróság a 2009. május hó 26. napján megtartott fellebbezési nyilvános ülés alapján meghozott 3.Bf.128/2009/8. számú végzésével az elsőfokú bíróság ítéletét az I. r. terhelt tekintetében helybenhagyta azzal, hogy cselekményének minősítése helyesen: a Btk.172.§-ának (1) bekezdésében

meghatározott, a (3) bekezdés I. fordulatának 2. tétele szerint minősül.

A másodfokú bíróság a bűnösséget vitató védelmi érvelésekkel összefüggésben rámutatott arra, hogy az S. F. elítélt ellen folyamatban volt büntetőügyben a Legfelsőbb Bíróság által meghozott Bfv.III.302/2008/6. számú felülvizsgálati döntés az elsőfokú bíróság jogi álláspontját támasztotta alá. Abból külön kiemelte - egyebek mellett -, hogy a segítségnyújtásra köteles elkövető nem maradhat tétlen abból a megfontolásból, hogy a sértett meg fog halni, így a segítségnyújtás céltalan, szükségtelen.

II. A bíróság jogerős ügydöntő határozata ellen az I. r. terhelt védője nyújtott be felülvizsgálati indítványt - a Be. 416. §-a (1) bekezdésének a) pontja alapján - arra hivatkozással, hogy az I. r. terhelt bűnösségének a megállapítására a büntető anyagi jog szabályainak a megsértése miatt került sor. A védői érvelés lényege szerint a Btk. 172. §-ában meghatározott segítségnyújtás elmulasztása bűncselekményének passzív alanya csak élő természetes személy lehet. Amennyiben a sérülés keletkezésének és a halál bekövetkezésének az időpontja egybeesik, segítségre szoruló személy hiányában a segítségnyújtás elmulasztása bűncselekményének a megállapítására nem kerülhet sor.

A sértett a leadott lövés következtében olyan súlyos sérüléseket szenvedett el, amelyek azonnali halálához vezettek. A koponya- és fejsérülésekből még a laikus számára is megállapítható volt, hogy rajta segíteni már nem lehet, a sértett elhunyt és az életének megmentésére reális lehetőség nem volt. A sértett élettel összeegyeztethetetlen sérüléseire figyelemmel az I. r. terhelt a segítségnyújtás elmulasztásának bűncselekményét nem követte el, ezért a védő a marasztaló jogerős döntés megváltoztatását és az I. r. terhelt felmentését indítványozta.

A Legfőbb Ügyészség a BF.2657/2009. számú átirata szerint a felülvizsgálati indítvány alaptalan. Az I. r. terhelt és társai a segítségnyújtási kötelezettségüknek nem tettek eleget. A lövés sajnálatos következményének ismeretében legelőször a meggyőződési kötelezettségüket kellett volna teljesíteniük, azt követően pedig biztosítani kellett volna a helyszínt, majd értesíteni a mentőket, a rendőrhatalóságot, illetőleg a hivatásos vadászt.

Csak a meggyőződési kötelezettség teljesítésével állapítható meg az, hogy a további segítségnyújtás felajánlási és tényleges segítségnyújtási kötelezettségre már nincs szükség a sértett sajnálatos halála miatt. A sértett halála a büntetőjogi tényállásnak nem tényállási eleme. Ez a sértett segítségére szorult állapotához hasonlóan objektív jellegű körülmény.

Az I. r. terhelt bűnösségének megállapítására az anyagi büntető jogszabály rendelkezéseinek a megsértése nélkül került sor. Miután az eljáró bíróságok határozatai mentesek a Be. 416. §-a (1) bekezdésének c) pontjában meghatározott eljárási jogszabálysértésektől is, ezért a Legfőbb Ügyészség azt indítványozza, hogy a Legfelsőbb Bíróság a felülvizsgálati indítványnak ne adjon helyt és a megtámadott határozatot az I. r. terheltre vonatkozó részében - a Be. 426. §-a alapján - hatályában tartsa fenn.

A Legfelsőbb Bíróság a Be. 420. §-ának (1) bekezdése és a Be. 424. §-ának (1) bekezdése alapján nyilvános ülést tartott, amelyen a védő a felülvizsgálati indítványt fenntartotta és részletesen indokolta. A Legfelsőbb Bíróság e tárgyban közzétett döntéseire hivatkozva kifejtette, hogy amennyiben nem kell különleges szakértelem a halál azonnali beálltának a megállapítására akkor a segítségnyújtás kötelezettség nem áll fenn. S. F. lövése folytán a sértett feje valójában szétrobbant. Ennél fogva nem volt olyan sértett, akinek segítséget lehetett volna nyújtani. A közlekedési ügyekben a cserbenhagyás bűncselekményének megállapítása kapcsán kialakult gyakorlat e körben nem alkalmazható.

A legfőbb ügyész képviselője a nyilvános ülésen az átiratában foglaltakat fenntartotta és hangsúlyozta, hogy az I. r. terhelt és társai a meggyőződési kötelezettségüket mulasztották el.

III. A Legfelsőbb Bíróság a felülvizsgálati indítvánnyal megtámadott határozatot az abban rögzített tényállás alapul vétele mellett egyrészt a felülvizsgálati indítványban megjelölt - a Be. 416. §-a (1) bekezdésének a) pontjában meghatározott - okból, valamint - a Be. 416. §-a (1) bekezdésének c) pontjában írt eljárásjogi felülvizsgálati okok tekintetében - hivatalból [Be. 423. § (4)-(5) bek.] bírálta felül.

Ennek során a felülvizsgálati indítványt alaptalannak, a Legfőbb Ügyészség nyilatkozatát alaposnak találta.

Az eljáró bíróságok tényként állapították meg, hogy az I. r. terhelt nem győződött meg arról, hogy a sértettnek milyen sérülése van, hogy egyáltalán él-e még, és ehhez képest a fekvő sértett észlelését követően mintegy fél órán keresztül semmit sem tett annak érdekében, hogy részére segítséget nyújtson. Ezt követően is csupán a hivatásos vadász értesítésére került sor, akivel azonban a telefonon nem közölték konkrétan, hogy mi történt. Az I. r. terhelt csak a helyszínen mondta el neki, hogy S. F. embert talált el. Ezt követően Sz. I. nézte meg egyedül lámpával a sértettet, és ő tudta ekkor őt azonosítani.

A Btk. 172. §-ának (1) bekezdése szerint a segítségnyújtás elmulasztásának a bűncselekményét az követi el, aki nem nyújt tőle elvárható segítséget sérült vagy olyan személynek, akinek az élete vagy testi épsége közvetlen veszélyben van.

Az ítélkezési gyakorlat értelmében a segítségadás több tevékenységből álló folyamatos, aktív magatartás, amelynek elsődleges mozzanata a meggyőződési kötelezettség teljesítése. Ezt követheti - a konkrét körülményektől függően - a segítségnyújtás felajánlása, a tényleges segítségnyújtás, a szakértelemmel rendelkező személyek értesítése, helyszínre hívása.

Ezen felül, a vadászat során bekövetkező személyi sérülés esetén az I. r. terheltet, mint a vadászati szabályok hatálya alá tartozó személyt a vadvédelemről, valamint a vadgazdálkodásról szóló 1996. évi LV. törvény végrehajtásáról kiadott 79/2004. (V. 4.) FVM rendelet 74. §-ának (2) bekezdése az általánost meghaladó fokozott segítségnyújtásra kötelezte. Számára nemcsak a segítségnyújtás teljesítését, hanem annak módját is előírta. E szabály szerint „a sértettet azonnal elsősegélyben kell részesíteni, és haladéktalanul gondoskodni kell orvosi ellátásáról. A vadászlőfegyverrel okozott személyi sérülés esetén elsősegélyt kell nyújtani és a helyet biztosítani”.

A terhelt a tényállás szerint a sérült személyt elsősegélyben nem részesítette, azonnali orvosi ellátásáról sem gondoskodott, orvost, mentőt nem hívott, annak ellenére, hogy telefon állt a rendelkezésére. E kötelezettségének teljesítéséhez társait sem vette igénybe.

Tényként állapította meg az eljáró bíróság, hogy a sértett a halántéktáját ért durva jellegű lőtt sérülés következtében, a lövést követően rövid időn belül a helyszínen elhalálozott.

Kétségtelen, hogy a halott személy már nem szorul segítségre.

A segítségre szorulás - mint állapot - ténye azonban nem törvényi tényállási eleme a Btk. 172. §-ában foglalt bűncselekménynek, amely egyébként is olyan objektív jellegű körülmény, amely rendszerint csak utólag állapítható meg. A sérülés jellegének, halál bekövetkezésének megítélését nem lehet az elkövető szubjektív értékelésére bízni, mivel e tények megállapítására csak szakszerű, alapos orvosi vizsgálat eredménye nyújt lehetőséget.

A halál bekövetkezése fogalmilag mindig a sérülést követi, még akkor is, ha az időkülönbség elhanyagolható. A segítségnyújtási kötelezettség viszont a sérülés okozásának pillanatában, azzal egyidejűleg következik be, így szükségszerűen minden esetben megelőzi a halál beálltát. Következésképpen a segítségnyújtási kötelezettség keletkezésekor még élő sértett sérült, illetve olyan

személy, akinek élete közvetlen veszélyben van. A segítségnyújtási kötelezettségét nem teljesítő cselekményének jogi értékelése nem lehet függvénye annak, hogy a sérülés okozását milyen időbeli eltéréssel követi a halál beállta. Abban az esetben sem mentesülhet a segítségnyújtási kötelezettség alól, ha a sérülés súlyossága miatt a sértett halála a sérülés okozása után nyomban bekövetkezik. A balesetet okozó elkövető nem maradhat tétlen abból a megfontolásból, hogy a sértett meg fog halni, így segítségnyújtása céltalan és szükségtelen.

Mindezek alapján az I. r. terhelt bűnösségének megállapítása a segítségnyújtás elmulasztásának büntetében megfelel az anyagi jogszabályoknak, összhangban áll az ítélkezési gyakorlattal és a cselekmény minősítése is törvényes.

A Legfelsőbb Bíróság ezért - miután nem észlelt olyan eljárási szabálysértést sem, amelynek vizsgálatára a Be. 423. §-ának (5) bekezdése alapján hivatalból köteles - a felülvizsgálati indítványnak nem adott helyt, s a megtámadott határozatokat - a Be. 426. §-a alapján - a hatályában fenntartotta.

A Legfelsőbb Bíróság határozata elleni fellebbezést a Be. 3. §-ának (4) bekezdése, a felülvizsgálatot pedig a 416. §-a (4) bekezdésének a b) pontja zárja ki.

A Be. 418. §-ának (3) bekezdése szerint minden jogosult csak egy ízben nyújthat be felülvizsgálati indítványt, kivéve, ha az újabb felülvizsgálati indítvány benyújtása a 416. § (1) bekezdésének e) vagy g) pontján alapul. A Be. 421. §-ának (3) bekezdése pedig úgy rendelkezik, hogy az ugyanazon jogosult által ismételten előterjesztett, illetőleg a korábbival azonos tartalommal ismételten előterjesztett indítvány elutasítására vonatkozó határozat hozatalát a Legfelsőbb Bíróság mellőzheti.

Budapest, 2010. év február hó 11. napján

Dr. Katona Sándor s.k. a tanács elnöke, Dr. Molnár Gábor s.k.
előadó bíró, Dr. Schäfer Annamária s.k. bíró

A kiadmány hitelélül:

tisztviselő
Bné